

Riksrevisjonens undersøkelse av studiegjennomføringen i høyere utdanning

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKELSEN

Kvalitetsreformen i høyere utdanning, gjennomført i 2003, skulle styrke kvaliteten på utdanningen slik at flere skulle lykkes med å gjennomføre studiene. Reformen skulle blant annet medføre økt utdanningsintensitet, tettere oppfølging, nye eksamens- og evalueringsformer, og styrket kvalitet for å sikre økt gjennomstrømning.

I St.meld. nr. 7 (2007–2008) ble det vist til at evalueringen som forelå ved årsskiftet 2006/2007, ikke ga svar på om hovedmålet for reformen var nådd: mindre frafall og raskere gjennomføring. I Prop. 1 S (2014–2015) er det vist til evalueringer og indikatorer som tyder på at utdanningskvaliteten i Norge er for lav.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere utdanningsinstitusjonenes og myndighetenes bruk av virkemidler for å styrke studiegjennomføringen i høyere utdanning. Undersøkelsen omfatter perioden 2011–2013.

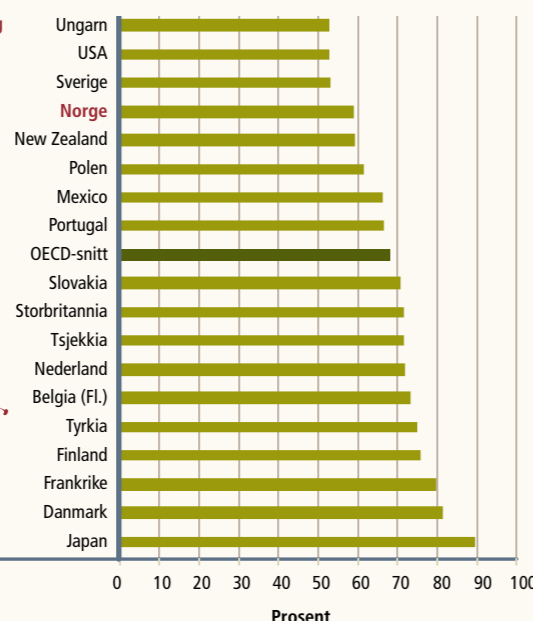
Funn og anbefalinger

Ti år etter kvalitetsreformen er studiegjennomføringen fortsatt svak

- Forventningene til reformen er ikke innfridd. Svak gjennomføring og stort frafall er fortsatt en betydelig utfordring. Norge er blant de OECD-landene som har lavest gjennomføring i høyere utdanning.
- Riksrevisjonen anbefaler at Kunnskapsdepartementet følger opp at utdanningsinstitusjonene mer aktivt utnytter mulighetene for å styrke studiegjennomføringen ved målrettede tiltak som også omfatter studieorganisering, undervisningsformer og den faglige kvaliteten ved studiestedet.

Gjennomføring av høyere utdanning i OECD-land

I gjennomsnitt fullfører 68 prosent av studentene i disse landene høyere utdanning med minst én grad. Danmark og Japan har høyest andel studenter som fullfører, henholdsvis 81 og 90 prosent. Til sammenligning fullfører 59 prosent av studentene i Norge sine studier. Kun Sverige, USA og Ungarn har en lavere andel studenter som fullfører.

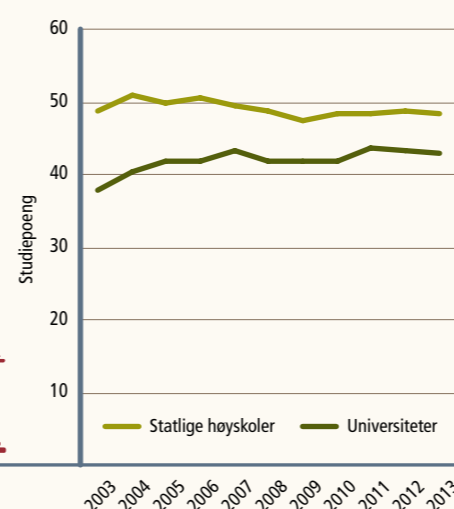

Innsatsen for å styrke gjennomføringen har gitt få resultater

- De seks utdanningsinstitusjonene som er nærmere undersøkt, har iverksatt tiltak for å styrke både kvaliteten på og gjennomføringen av utdanningen. Kunnskapsdepartementet følger opp dette i styringen av institusjonene, og Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen med tilsyn og evalueringer. Når resultatene likevel er vedvarende svake, vurderer Riksrevisjonen det slik at det ikke er iverksatt tilstrekkelige virkemidler.
- Riksrevisjonen anbefaler at Kunnskapsdepartementet følger opp at utdanningsinstitusjonene i større grad evaluerer disse tiltakene.

Utvikling i antall studiepoeng per student

De statlige høyskolene har i perioden 2003–2013 hatt høyere studiepoengproduksjon enn universitetene. Samtidig har antall studiepoeng per student (heltidsekivalent) gått ned med 0,6 studiepoeng ved høyskolene, mens universitetene har hatt en økning på 5,1 studiepoeng.

Avtalte utdanningsplaner øker ikke produksjonen av studiepoeng

- Riksrevisjonen konstaterer at det er betydelig bedre oppnåelse av mål som institusjonene har angitt i utdanningsplaner, enn mål om gjennomføring på normert tid, og at dette tyder på at planene i større grad fungerer som tilpasning til studentenes studiesituasjon enn som et effektivt virkemiddel for å øke studiepoengproduksjonen.
- Riksrevisjonen anbefaler at Kunnskapsdepartementet
 - vurderer hvordan utdanningsplanene kan bidra til å nå det nasjonale målet om gjennomføring på normert tid
 - utvikler statistikkgrunnlaget for bedre å kunne følge opp at heltidsstudenter gjennomfører på normert tid

Det er liten oppslutning om å bruke gjennomføring som kvalitetsindikator

- Undersøkelsen viser at utdanningsinstitusjonene og departementet bare i noen grad vurderer gjennomføring som en god indikator på kvalitet. Riksrevisjonen peker på betydningen av å ha gode kriterier for kvalitet for å kunne beskrive utviklingen og vurdere virkemidler.
- Riksrevisjonen anbefaler at Kunnskapsdepartementet vurderer å innføre indikatorer som på en bedre måte kan belyse og utvikle kvaliteten i høyere utdanning.